

Alþingi
Velferðarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjanesbær, 2. október 2026

Efni: Umsögn lögreglustjórans á Suðurnesjum um frumvarp til laga um barnavernd.

Lögreglustjóranum á Suðurnesjum hefur borist til umsagnar ofangreind áform íslenskra stjórnvalda um ný heildarlög um barnavernd, 78. mál. Hin nýju lög eru afar umfangsmikil og hefur lögreglunni á Suðurnesjum (LSS) ekki gefist tími til að yfirfara allan lagabálkinn ítarlega með tilliti til umsagnar en telur þó rétt, á þessu stigi málsins að áréttta nokkur eftirtalin atriði;

1. Barnaverndarúrræði og aðrar ráðstafanir barnaverndaryfirvalda, sbr. V. kafla laganna.

LSS telur rétt að bæta úrræði um takmörkun eða algert bann barna á interneti og öðru samskiptamiðlum við tiltekna alvarlegar aðstæður.

Undanfarin misseri hefur LSS ítrekað fengist við afar umfangsmikil afbrot sem bæði eru framin af börnum gegn börnum eða gegn börnum af fullorðnum í gegnum internetið. Er m.a. vísað til svokallaðs 764 netbrotahóps og annarra slíkra, en víða í heiminum hafa slík brot verið felld undir hryðjuverkabrot. Er um að ræða áður óþekktá vá gegn börnum, bæði líkamlega-, kynferðislega og andlega.

Af reynslu á rannsóknum slíkra mála telur LSS nauðsynlegt að barnavernd og/eða barnaverndaryfirvöld geti kveðið á um takmarkanir og/eða algert bann við netnotkun einstakra barna sem grunur leikur á að séu gerendur í alvarlegum netabrotum eða þolendur þeirra. Reynir sérstaklega á slíka heimild þegar forráðamenn og forsjáraðilar eru ekki til samstarfs við barnavernd og e.a. lögreglu.

2. Eftirlit með ferðum barna úr landi.

Í d. lið 29. gr. er kveðið á um það úrræði barnaverndarráðs að ákveða að ekki megi fara með barn úr landi. Ákvæðið á sér fyrirmynd í nágildandi lögum. Rétt er að geta þess einnig að kveðið er á um inntak sameiginlegrar forsjár, m.a. samþykki beggja forsjárforeldra til að fara með barn úr landi, sbr. 5. mgr. 28. gr. a barnalaga nr. 76/2003.

LSS telur nauðsynlegt að áréttta að í framkvæmd reynist örðugt að viðhafa eftirlit með þessum ákvörðunum, hvort heldur er ákvörðunum barnaverndaryfirvalda og foreldra, sérstaklega eftir gildistöku reglugerðar nr. 720/2026 um upplýsingaskyldu flytjenda, söfnun, vinnslu, miðlun og varðveislu upplýsinga um farþega og áhöfn. Með vísan til hennar er að mati LSS nauðsynlegt að kveða skýrt á um það í hinni nýju löggjöf að farþegaupplýsingadeild ríkislögreglustjóra sé skylt að skrá og miðla til barnaverndaryfirvalda eftirlit með börnum að hennar beiðni og upplýsingum um flug þeirra eða áætlanir þar um.

3. Um málsmeðferð hjá stjórnvöldum og um öflun, vinnslu, miðlun og varðveislu upplýsinga, sbr. X. og XII. kafla laganna.

Barnaverndaryfirvöld annars vegar og lögregla og ákærvald hins vegar vinna öllu jafna afar vel saman að hagsmunum barna og rík áhersla lögð á farsæla samvinnu.

Að mati LSS er rétt að kveða sérstaklega á um gagnkvæm upplýsingaskipti milli lögreglu og barnaverndaryfirvalda sbr. m.a. 2. mgr. 91. gr. frumvarpsdraganna og þá þannig að barnaverndaryfirvöldum sé ekki eftirlátið allt mat á því hvað teljist „rík

LÖGREGLUSTJÓRINN Á SUÐURNESJUM

Brekkustígur 39, 260 Reykjanesbær, sími: 444-2200, sudurnes@logreglan.is

barnaverndarsjónarmið“ og að meta hvaða upplýsingar það eru „sem þeim eru nauðsynlegar til að tryggja barni viðeigandi þjónustu eða öryggi“. Er sérstaklega vísað til lögbundins hlutverks lögreglu sbr. m.a. lögreglulög nr. 90/1996 að gæta almannaöryggis, halda uppi lögum og reglu, meta áhættu og hættu gagnvart einstaklingum og samfélaginu, vegna afbrota, ofbeldis, almannavarnaratvika auk þess að aðstoða borgara þegar hætta stafar af. Er það því mat LSS að gera þurfi greinarmun á lögreglu annars vegar og annarra aðila sem starfa með börnum hvað miðlun upplýsinga frá barnaverndaryfirvöldum varðar.

Þá er að mati LSS rétt að kveða sérstaklega á um undanþágur á því að láta „aðilum máls í té öll gögn málsins“ sbr. 2. mgr. 71. gr. frumvarpsdraganna, í þeim tilvikum þegar rannsóknarhagsmunir krefjast þess. Hvað þessi sjónarmið varðar er vísað sérstaklega til þess að ítrekað hafa komið upp aðstæður vegna alvarlegra brota gegn börnum þegar vista þarf börn utan heimilis, m.a. vegna lögreglurannsóknar og barnaverndaryfirvöld í þeim tilvikum erfitt með að rökstyðja skaðsemi hvað varðar „hagsmuni barns“ vegna slíkra atvika. Telur LSS með vísan til þessa rétt að bæta við í 2. mgr. 71. gr. orðunum „rannsóknarhagsmunum sakamáls hjá lögreglu“ sbr. eftirfarandi tillögu;

„Barnaverndarþjónusta skal með nægilegum fyrirvara láta aðilum máls í té öll gögn málsins. Barnaverndarþjónusta getur með rökstuddri ákvörðun takmarkað aðgang aðila að tilteknum gögnum ef hún telur að það geti skaðað hagsmuni barns, samband þess við foreldra eða aðra, eða fyrirgert rannsóknarhagsmunum sakamáls hjá lögreglu.“

Fulltrúar LSS eru hér eftir sem hingað til fúsir til að mæta fyrir Velferðarnefnd og gera frekari grein fyrir sjónarmiðum sínum sé eftir því leitað.

F.h. LSS,

Alda Hrönn Jóhannsdóttir
yfirlögfræðingur